

Olli Mäenpää
17.3.2020

Perustuslakivaliokunnalle

Hallituksen esitys kirkkolaiksi (HE 19/2019 vp)

Hallituksen esitys kirkkolaiksi annetun hallituksen esityksen (19/2019 vp) täydentämisestä (HE 93/2019 vp)

Kirkkolain säätämisyjärjestys ja perustuslakivaliokunnan lausunto

Kirkkolaissa säädetään perustuslain 76 §:n mukaan evankelis-luterilaisen kirkon järjestysmuodosta ja hallinnosta. Kirkkolain säätämisyjärjestyksestä ja kirkkolakia koskevasta aloiteoikeudesta on voimassa, mitä niistä mainitussa laissa erikseen säädetään. Voimassa olevan kirkkolain (1993) 2 luvun 2 §:n mukaan kirkolliskouksella on yksinoikeus tehdä aloite kirkkolain säätämisestä, muuttamisesta tai kumoamisesta. Eduskunta voi kirkkolakiehdotusta käsitellessään ainoastaan oikaista ehdotuksessa olevan sellaisen lainsäädäntötekni- sen virheen, joka ei vaikuta kirkkolakiehdotuksen sisältöön. Muita muutoksia eduskunta ei voi tehdä kirkkola- kia koskevaan ehdotukseen.

Perustuslakivaliokunta on kirkkolakiehdotusta koskevassa lausunnossaan hallinto- valiokunnalle (PeVL 4/2020 vp) kiinnittänyt huomiota ehdotuksen sisältämiin, pe- rustuslain kannalta ongelmallisiin säännöksiin, joita ei perustuslaista johtuvista syistä voida säätää kirkkolain säätämisyjärjestyksessä. Nämä ongelmalliset sään- nökset sisältyvät kirkkolakiehdotuksen 3 luvun 41 ja 46 §:ään, 10 luvun 27 §:ään ja 12 luvun 14 §:ään. Kyseiset säännökset eivät perustuslakivaliokunnan arvion mu- kaan ole sisällöltään sellaisia, että eduskunta voisi oikaista ne lainsäädäntötekni- sinä virheinä. Perustuslakivaliokunta päättyy arvioon, jonka mukaan lakiehdotusta ei voida eduskunnassa käsitellä kirkkolain säätämisyjärjestyksessä.

Perustuslakivaliokunta kiinnittää lausunnossaan huomiota myös eräisiin sellaisiin kirkkolakiehdotuksen säännöksiin, joita se ei pidä ongelmattomina. Kirkon tunnus- tusta koskeva sääntely ei valiokunnan arvion mukaan koske perustuslain 76 §:n tarkoittamalla tavalla kirkon järjestysmuotoa ja hallintoa, joten se olisi perustel- lumpaa sisällyttää kirkkolain sijasta kirkkojärjestykseen. Saman arvion perustusla- kivaliokunta esittää eräistä muistakin kirkkolakiehdotukseen sisältyvistä säänte- lyistä. Lisäksi kirkonkirjoihin talletettavien arkaluonteisten tietojen käsittelyä kos- keva sääntely ei myöskään ole ilman muuta yhteensopivaa yleisessä tietosuoja- asetuksessa erityisten henkilötietoryhmien käsittelylle määriteltujen vaatimusten kanssa. On ilmeistä, että myöskään nämä sääntelykohteet eivät ole luonteeltaan sellaisia, että eduskunta voisi muuttaa niitä koskevaa sääntelyä lainsäädäntötek- nisten virheiden oikaisumenettelyssä.

Kirkkolakiehdotukseen ei ole edellä esitetyt näkökohdat huomioon ottaen mahdollista tehdä eduskuntakäsittelyssä muutoksia, joissa otettaisiin huomioon perustuslakivaliokunnan tekemät huomautukset. Edellytyksiä kirkkolakiehdotuksen hyväksymiselle ei siten ole olemassa. Kirkolliskokouksen päätösvaltaan kuuluu arvioida perustuslakivaliokunnan esittämien huomioiden merkitys mahdollista uutta kirkkolakiehdotusta käsiteltäessä.

Esitetyt näkökohdat huomioon ottaen mietintövaliokunta ei voi tehdä asiasisältöisiä muutosehdotuksia hallituksen esityksenä annettuun kirkkolakiehdotukseen. Tämä ei kuitenkaan estä lakiehdotusta koskevien arvioiden ja näkemysten esittämistä valiokunnan mietinnössä.